

30.1.2015

СЪОБЩЕНИЕ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА ЕП

Относно: Петиция 2554/2013, внесена от Иняки Албин Диас, с испанско гражданство, относно достъпа на лица с увреждания до железопътния транспорт в Испания

1. Резюме на петицията

Вносителят на петицията се оплаква от редица затруднения, свързани с достъпа на лица с увреждания до железопътния транспорт в Испания. Според вносителя на петицията испанският железопътен оператор RENFE не прилага ефективна политика за мобилност за лица с увреждания, по-специално що се отнася до монтажа на специални подечни платформи за достъп до железопътни вагони. Вносителят на петицията счита, че това положение не е в съответствие със съобщението на Европейската комисия от 15 ноември 2010 г., озаглавено: Европейска стратегия за хората с увреждания за периода 2010–2020 г.: Подновен ангажимент за Европа без бариери“ (COM(2010)636).

2. Допустимост

Обявена за допустима на 24 октомври 2014 г. Комисията е приканена да предостави сведения (член 216, параграф 6 от правилника).

3. Отговор на Комисията, получен на 30 януари 2015 г.

Общо положение

Голяма част от петицията се състои от общи наблюдения и забележки относно правата на човека, равенството и дискриминацията срещу хората с увреждания. Според вносителя на петицията испанският железопътен оператор RENFE, твърди, че не съществува норма, закон или каквото и да е друго задължение, съгласно което

влаковете да бъдат направени достъпни за хората с увреждания. Той прилага статия във вестник, в която се споменава железопътната линия „Irún-Brinkola“, по която RENFE не е инсталирал подежни платформи или асансьори. Няма дата и вносителят на петицията не предоставя никакви допълнителни подробности или факти.

Права на хората с увреждания

Европейската комисия е изцяло ангажирана със защитата и насърчаването на основните права и с подобряването на положението на хората с увреждания в Европа. През януари 2011 г. ЕС стана страна по Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания (UNCRPD), която по този начин стана неразделна част от правния ред на ЕС. ЕС е обвързан от UNCRPD в рамките на своите правомощия.

Подобряването на достъпността до физическата среда, транспорта, информационните и комуникационни технологии и системи (ИКТ) и до други структури и услуги като предпоставка за пълноценно участие на хората с увреждания е една от основните цели на Европейската стратегия за хората с увреждания за периода 2010 – 2020 г. Структурните фондове на ЕС (по-специално Европейският фонд за регионално развитие) са важни инструменти за подобряване на достъпността на архитектурната среда. Регламентът относно общоприложимите разпоредби (POP) за европейските структурни и инвестиционни фондове за програмния период 2014—2020 г.¹ изисква от държавите членки и Комисията да предприемат съответните стъпки, за да предотвратят всякаква дискриминация на основата на увреждане по време на подготовката и изпълнението на програмите и да вземат под внимание достъпността за хората с увреждания през цялото време на подготовката и изпълнението на програмите. Управляващите органи трябва да гарантират, че всички продукти, стоки, услуги и инфраструктури, които са с открит достъп или се предоставят на широката общественост и са съфинансирани от европейските структурни и инвестиционни фондове, по-специално що се отнася до физическата среда, транспорта и информационните и комуникационните технологии (ИКТ), са достъпни за всички граждани, включително за хората с увреждания, в съответствие с приложимото право, като по този начин допринасят за среда без пречки за хората с увреждания и възрастните хора.

Важно е да се отбележи, че Испания е ратифицирала както Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, така и Факултативния протокол към нея през 2007 г. Като държава — страна по Конвенцията, Испания е обвързана със задължението да защитава и гарантира всички права на човека и основни свободи на хората с увреждания, включително правото да живеят самостоятелно и да участват пълноценно във всички аспекти на живота, по-специално чрез предприемането на „подходящи мерки за осигуряване за хората с увреждания на равнопоставен на всички останали достъп до физическата среда, транспорта, информацията и комуникациите, включително до информационните и комуникационните системи и технологии и до всички останали структури и услуги, отворени и достъпни за широката публика, както в градските, така и в селските райони“ (съгласно разпоредбата на член 9 от Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с

¹ Регламент (ЕС) № 1303/2013, ОВ L 347, 20.12.2013 г., стр. 320.

увреждания).

Комитетът на ООН за правата на хората с увреждания прие на 11 април 2014 г. Общ коментар № 2¹ с цел да предостави допълнителна яснота относно горепосочения член 9. Държавите – страни по Конвенцията, са длъжни да гарантират правото на достъп на хората с увреждания „чрез стриктно прилагане на стандартите за достъпност. Пречките пред достъпа до съществуващи обекти, съоръжения, стоки и услуги, насочени към или отворени за обществеността, следва да се отстраняват постепенно и систематично и, по-важното, при непрекъснат мониторинг, с цел постигане на пълна достъпност.“² Необходимостта от приемане на законодателство и от извършване на мониторинг на изпълнението му е ясна: „Държавите – страни по Конвенцията се задължават да приемат, обнародват и извършват мониторинг на националните стандарти за достъпност. Ако не съществува съответно законодателство, приемането на подходяща правна рамка е първата стъпка. Държавите – страни по Конвенцията, следва да предприемат извършването на цялостен преглед на законите относно достъпността с цел установяване на пропуските в законодателството и прилагането, извършване на мониторинг и тяхното отстраняване.“³

Съгласно Факултативния протокол към UNCRPD, когато е ратифициран, Комитетът по правата на хората с увреждания може да получава и разглежда съобщения от и от името на физически лица или групи от физически лица, попадащи под юрисдикцията на държава — страна по Протокола, които твърдят, че са жертва на нарушаване от страна на тази държава на разпоредбите на UNCRPD. Условие за допустимост на съобщенията е да са били изчерпани всички налични национални средства за защита.

Железопътен транспорт

Правните актове, свързани с достъпността на железопътната система на ЕС, са:

- Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 година относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт²
- до 31.12.2014 г. Решение 2008/64/ЕО на Комисията относно техническата спецификация на оперативна съвместимост, свързана с лицата с намалена подвижност (ЛНП) в Трансевропейската конвенционална и високоскоростна железопътна система³
- след 1 януари 2015 г.: Регламент (ЕС) № 1300/2014 на Комисията от 18 ноември 2014 година относно техническите спецификации за оперативна съвместимост, свързани с достъпността на железопътната система на Съюза за лица с увреждания и лица с намалена подвижност⁴

Регламент (ЕО) № 1371/2007 има за цел да гарантира, че хората с увреждания и намалена подвижност имат същите възможности да използват железопътен транспорт

¹ http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD/C/GC/2&Lang=en

² ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 14-41.

³ ОВ L 64, 7.3.2008 г., стр. 72.

⁴ ОВ L 356, 12.12.2014 г., стр. 110.

като останалите пътници. За тази цел регламентът задължава железопътните предприятия да установяват недискриминационни правила за достъп за тези пътници, така че те да имат равни права на достъп до транспорт и да не може да им бъде отказано правенето на резервация и купуването на билет освен ако това е обосновано съгласно тези правила за достъп, напр. по съображения, свързани със сигурността или конструкцията на превозните средства (член 19). Съгласно член 22 и член 23 от регламента, управителите на гари с обслужващ персонал и железопътните предприятия следва да предоставят на пътниците с намалена подвижност безплатна помощ, за да им се даде възможност да се качват и слизат от влака. Регламентът не определя средствата (рампи или други), чрез които да се предоставя такава помощ.

Съгласно член 2 от Регламент (ЕО) № 1371/2007 държавите членки могат да освободят определени услуги от пълното прилагане на регламента. Испания е предоставила дерогация от член 10, членове 21-24 и член 27 за градските, крайградските и регионалните превози. Членове 21-24 по-конкретно се отнасят за достъпността на железопътните услуги, помощ на железопътните гари и във влаковете, както и за условията, при които се предоставя помощ. Това означава, че за тези услуги железопътните предприятия в Испания понастоящем не трябва да прилагат регламента. Освобождаването по членове 21-24 и член 27 е поискано за период от пет години и може да бъде подновено два пъти. Комисията ще представи доклад на Европейския парламент и на Съвета относно положението с дерогациите в държавите членки на ЕС в началото на 2015 г. Членовете от Регламент (ЕО) № 1371/2007, отнасящи се до превоза на лица с увреждания и лица с намалена подвижност, обаче, се прилагат и за вътрешните (на дълги разстояния) услуги в Испания. Не става ясно от документите, предоставени от вносителя на петицията, че съществуват проблеми, свързани с предоставянето на помощ съгласно Регламент (ЕО) № 1371/2007 във връзка с тези услуги.

Съгласно член 28 от Регламент (ЕС) № 1371/2007 железопътните предприятия трябва да определят стандарти за качество на услугите, които обхващат, наред с другото, предоставянето на помощ и представянето на годишни доклади относно качеството на предоставяните от тях услуги. Испанското железопътно предприятие RENFE е публикувало годишни доклади за 2011, 2012 и 2013 г. на уебсайта на Европейската железопътна агенция (ERA)¹. Според предоставената информация относно достъпния железопътния транспорт, през 2013 г. постоянна помощ е предоставена в мрежа от 68 железопътни станции, а специфична помощ е предоставена в мрежа от 58 железопътни станции.

Техническата спецификация за оперативна съвместимост, свързана с лицата с намалена подвижност (ТСОС ЛНП) определя техническите стандарти за достъпни влакове и гари с цел подобряване на достъпността на железопътния транспорт за лицата с увреждания и лицата с намалена подвижност. Тя се прилага за обновления и ремонти на инфраструктурата и подвижния състав след влизането в сила на Решение № 2008/64/ЕО на Комисията на 1 юли 2008 г. Преразгледаната версия на техническата спецификация за оперативна съвместимост, свързана с лицата с намалена подвижност (ТСОС ЛНП) — Регламент 1300/2014 на Комисията — който ще влезе в сила на 1 януари 2015 г., ще се

¹ HYPERLINK "https://eradis.era.europa.eu/interop_docs/ruSQPreports/search_results.aspx"
https://eradis.era.europa.eu/interop_docs/ruSQPreports/search_results.aspx

прилага за цялата железопътна мрежа в ЕС; Решението от 2008 г. се прилага за трансевропейската транспортна мрежа, която не включва само линията Irún-Brinkola, които споменава вносителят на петицията. Във всеки случай не съществува изискване за системно инсталиране на повдигателни платформи за пътници с инвалидни колички във всички станции.

И накрая, испанското железопътно дружество RENFE публикува „Универсален план за достъпност“ през 2010 г. Планът включва, наред с други неща, закупуване на нови влакове и приспособяване на съществуващия подвижен състав, по-специално за крайградските или междуградски влакове. Ще бъдат включени например линии като Irún-Brinkola. RENFE също има услуга, наречена „Atendo“ – безплатна услуга, с която се предоставя помощ, наред с другото и на пътници с увреждания и лица с намалена подвижност.

Заклучение

Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания, по която Испания и ЕС са страни, призовава за равен достъп до транспорт и за премахването на пречките пред достъпността. Спазването на тези задължения подлежи на разглеждане от страна на Комитета на ООН за правата на хората с увреждания въз основа на периодичните доклади, представяни от държавите — страни по Конвенцията, в съответствие с член 35 от UNCRPD. Процедурата по разглеждане се извършва чрез интерактивни диалози, провеждани с държавите – страни по Конвенцията, въз основа на първоначалните им доклади. До септември 2014 г. всички заключителни коментари на комитета относно тези доклади са съдържали препоръки относно достъпността и Испания не е изключение.¹

В областта на транспорта са налице правила в целия ЕС, които отчитат нуждите на пътниците с увреждания, а именно в железопътния пътнически транспорт. Прилагането им е от компетентността на държавите членки, в случая на Испания. Всякакви въпроси, свързани с липсата на прилагане на законодателството на ЕС и националното законодателство, трябва да бъдат поставени на национално равнище. След като бъдат изчерпани националните средства за правна защита в Испания, жалби могат да се подават до Комитета на ООН за правата на хората с увреждания в съответствие с Факултативния протокол към Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

По отношение на прилагането на Регламент (ЕО) № 1371/2007 относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт, Испания е изключила определени вътрешни железопътни превози (градски, крайградски и регионални услуги) от някои членове, по-специално от свързаните с превоза на пътници с

¹ Докладване за статуса на UNCRPD по случая с Испания може да бъде проследено на следния адрес: [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=ESP&Lang=EN"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=ESP&Lang=EN)
http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/TreatyBodyExternal/Countries.aspx?CountryCode=ESP&Lang=EN ;

Заклучителните коментари от 2011 г. от първоначалния доклад на комисията относно Испания могат да бъдат намерени на страницата: [HYPERLINK](#)

["http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fESP%2fCO%2f1&Lang=en"](http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fESP%2fCO%2f1&Lang=en)

http://tbinternet.ohchr.org/_layouts/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CRPD%2fC%2fESP%2fCO%2f1&Lang=en

увреждания или с намалена подвижност. При все това, съгласно проучване на конкретен случай за Испания, проведено в рамките на проучване относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1371/2007 в държавите-членки на ЕС¹, изглежда не съществуват значителни проблеми с прилагането на настоящия регламент в Испания, по-специално по отношение на изискванията във връзка с оказване на помощ на пътниците с намалена подвижност. Проучването отбелязва, че националното законодателство или политиката на основните национални железопътни оператори спрямо клиентите са в много отношения по-благоприятни за пътниците, отколкото се изисква по силата на регламента. В петицията липсва ясна и точна информация, която да позволи на Комисията да започне разследване на положението в Испания. Жалбите от пътниците следва първо да се насочват към железопътния оператор и/или към компетентния национален орган². Въпреки това, конкретно проучване на общото прилагане на Регламент (ЕО) № 1371/2007 в Испания би могло да бъде включено в рамките на едно бъдещо проучване на прилагането.

¹ <http://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/studies/doc/2012-07-evaluation-regulation-1371-2007.pdf>

² http://ec.europa.eu/transport/themes/passengers/rail/doc/2007_1371_national_enforcement_bodies.pdf